

Kuishi katika ile Nchi

SABATO MCHANA

Soma kwa Ajili ya Somo la Juma hili: *Yoshua 22; Efe. 6:7; Yohana 7:24; Hesabu 25; Mithali 15:1; 1 Pet. 3:8, 9.*

Fungu la Kukariri: "Jawabu la upole hugeuza hasira; Bali neno liumizalo huchochea ghadhabu" (*Mithali 15:1*).

Nyakati fulani kuishi kwenye jamii, kunaweza kusababisha mabishano na mivutano. Hili ni kweli hasa kwenye jamii, kama vile kanisa, ambapo watu kutoka kwenye mazingira usuli mbalimbali na tabaka mbalimbali-na nyakati fulani ambao wamekulia kwenye tamaduni tofauti tofauti - wanaishi na kufanya kazi pamoja kwa ajili ya lengo moja.

Juma hili tutajifunza Yoshua 22 na changamoto iliyoibuka kutokana na kutoelewana kukubwa kati ya watu. Mwanzoni mwa kitabu, Yoshua aliamuru baadhi ya makabila yavuke Yordani na kushiriki kwenye harakati za kuitwaa ile nchi, pamoja na yale makabila yaliyokuwa upande wa magharibi ya Yordani (*Yos. 1:12-18*). Sasa, kwa vile kazi ilikuwa imekamilishwa, walikuwa huru kurudi. Hata hivyo, upande wa magharibi ya Yordani, walijenga madhabahu yaliyoibua wasiwasi kati ya makabila ya magharibi ya Yordani.

Kwa nini ni hatari kukurupukia kuhukumu mwenendo wa watu wengine? Tunawezaje kukuza umoja kanisani? Kwa nini ni muhimu kutokusahau taswira pana ya wito wetu na hivyo kutokushikiliwa na mambo yanayotutoa kwenye mstari? Haya ni baadhi tu ya maswali tutakayoshughulika nayo juma hili.

Kujitoa

Yoshua 22:1-8. Je, aya hizi zinatuambia nini kuhusu kujitoa kwa Wareubeni, Wagadi na nusu ya kabila la Manase?

Yoshua anathibitisha kwamba makabila haya kutoka upande mwingine wa Yordani yamekidhi kikamilifu masharti yaliyowekwa na Musa na yeye mwenyewe, jambo lililomaanisha kujitoa kikamilifu kwa na kujitoa mhanga kwa ajili ya kusudio la pamoja la Israeli. Walipigana pamoja na ndugu zao kwa "siku nyingi," jambo ambalo kwa hakika lilimaanisha takriban miaka sita hadi saba (*linganisha na Yos. 11:18; Yos. 14:10; Kum. 2:14*). Wake zao na watoto wao waliachwa nyumbani, upande wa mashariki ya Yordani, licha ya hivyo, waliamua kupigana kwa uaminifu pamoja na ndugu zao, wakikabiliana na tishio la kujeruhiwa na kuuawa vitani.

Kwa namna isiyo ya moja kwa moja, aya hizi zinasisitiza umuhimu wa umoja wa taifa na ule wa nchi husika. Yanaandaa pia njia kwa ajili ya kisa ambacho kitatokea, ambacho hatimaye kinahusu umoja. Je, makabila ya Waisraeli yatadumu kuwa katika umoja licha ya mpaka wa asili ulioimara unaotokana na kuwepo kwa Yordani kati yao? Wataruhusu Jiografia kuweka mpaka wake kwenye utambulisho wao wa kitaifa, au wataacha ibada yao ya kawaida kwake Yeye aliye Mungu pekee iwadumishe kama taifa Lake lililoteuliwa, iwadumishe katika umoja na kuwa na nguvu chini ya uongozi wa utawala wa Mungu?

Yoshua anaelezea kwamba njia pekee ambayo uaminifu huo umewezekana: hawakuwatumikia Waisraeli wenzao bali Yehova Mwenyewe, ambaye aliwapa jukumu la utume wao.

Tunapata kanuni hii katika Agano Jipya. Mtume Paulo aliwaasa Wakristo kutoa huduma yao kana kwamba wanafanya kazi kwa ajili ya Mungu na si kwa ajili ya wanadamu tu (*taz. Efe. 6:7, Kol. 3:23, 1 The. 2:4*). Je, kuna mwito gani mkuu zaidi ya kumfanyia kazi, katika kiwango cha juu kabisa, Muumba wa ulimwengu wote?

Katika maisha ya kila siku, mara nyingi huwa tunakabiliana na changamoto na matatizo yanayoweza kutuvunja moyo kwa urahisi na kutufanya tukate tamaa kusonga mbele. Nyakati fulani, ni rahisi, kufanya hivyo. Hata hivyo tunaweza kuomba nguvu za Bwana, ambaye anaahidi kuwa pamoja nasi na kutuwezesha kufanya kile anachotutaka tufanye. Ikiwa tutadumisha wito wetu wa juu mbele yetu, tunaweza kuhamasishwa kusonga mbele, licha ya changamoto zisizoepukika na kukatishwa tamaa ambavyo ni sehemu ya maisha yetu baada ya anguko dhambini hapa duniani.

Yoshua 22:5, 6 inatuambia kwamba Yoshua aliwaita makabila yaliyokuwa yakiondoka ili yadumu kuwa na uaminifu kwa Bwana na kisha akawabariki. Uhusiano wetu kanisani ungebadilishwaje kama tungeombeana sisi kwa sisi kuliko tufanyavyo leo?

Lawama.....

Soma kisa cha makabila yaliyokuwa yakirejea, kwenye Yoshua 22:9-20. Ni lawama gani ambazo makabila ya Magharibi ya Yordani yalizielekeza kwa makabila ya Mashariki ya Yordani? Ni kwa kiasi gani mashitaka haya yalikuwa ya msingi?

Kinyume na aya ya 1, ambapo makabila ya upande wa mashariki yanaitwa kwa namna yao ya kawaida (Wareubeni, Wagadi, n.k.), hapa usemi tofauti unatumika: “wana wa Reubeni,” “wana wa Gadi,” na “nusu ya kabila la Manase,” ambayo ni tofauti na “wana wa Israeli” (Yos. 22:11). Kwa namna hiyo ikiwakilisha utambulisho tofauti.

Katika simulizi hiyo, usemi “mkutano wote wa wana wa Israeli” ni rejeo tu kwa makabila tisa na nusu ya Yordani Magharibi, ikikazia mpasuko uliositawi kati ya makundi hayo mawili. Kwa hakika, swali la kisa kinachoonekana kuibukia hapa ni ikiwa makabila ya upande wa mashariki wa mto yanaweza kuonwa kama Waisraeli.

Tungetarajia hitimisho lisilo na mkwaruzo kwa kisa hiki; hata hivyo, mvutano unaibuka wakati makabila kutoka mashariki yanaripotiwa kuwa yamejenga madhabahu pale Yordani. Andiko hapa halitoi sababu yoyote ya kitendo hicho, wala halielezi kazi ya madhabahu hiyo au shughuli maalum inayohusiana nayo. Utata kuhusu maana ya madhabahu hii unaongezeka hata zaidi ikiwa tutachunguza kurudi nyuma kwa kuvuka kwa kwanza kwa Yordani, katika sura ya 3 na 4, ambapo Israeli wote waliingia kwenye ukingo wa Yordani ili kuvuka mto hadi katika bara la Kanaani. Hapa sehemu ya Israeli inakuja kwenye eneo la Yordani, lakini sasa kwa kusudi la kuvuka mto huo kuelekea upande mwingine.

Katika matukio yote mawili, ujenzi unaofanywa kwa mawe unatekelezwa. Ule wa kwanza ulitumika kama kumbukumbu, wakati ule wa pili ulionekana kuwa ni madhabahu ya kuvutia. Swali linalokuja akilini ni hili: “Haya mawe yanamaanisha nini?” (*linganisha na Yos. 4:6, 22*). Je, madhabahu hii imejengwa kwa ajili ya kafara, au ni kumbukumbu tu? Je, haya makabila mengine tayari yanaanza kuangukia katika uasi?

Kutokutaka maelekezo kwa Yoshua, Eleazari, au kwa viongozi wa kikabila wanajikuta wakitengeneza nafasi ya kutokuelewana ambako matokeo yake yanaweza kusababisha pambano baya.

Bwana Yesu na Mtume Paulo wanarejelea nini wanapotuasa kuepuka kuhukumu wengine? Soma Luka 6:37; Yohana 7:24; 1 Wakorintho 4:5. Kwa nini ni rahisi hivyo kurukia mahitimisho yasiyo sahihi kuhusu makusudi ya wengine?

Kusumbuliwa na Mambo Yaliyopita

Soma Yoshua 22:13–15 tena, lakini sasa kwa kuzingatia Hesabu 25. Kwa nini Waisraeli wanamchagua Finehasi kuwa mkuu wa wajumbe wa makabila mawili na nusu?

Kabla ya kutambua kikamilifu uvumi wa kile kinachoweza kuonwa kuwa ni tangazo la uhuru, yale makabila tisa na nusu, yaliyoitwa mara mbili kuwa “wana wa Israeli,” yanatuma wajumbe ili kufafanua kusudio na maana ya madhabahu. Kati ya wajumbe hao walikuwa ni Finehasi, mwana wa Eleazari kuhani mkuu, ambaye angechukua nafasi ya Eleazari baada ya kifo chake (Yos. 24:33). Finehasi tayari amepata kuonekana akiwa kama kuhani aliyekomesha ufisadi wa Israeli katika Baali-Peori (Hesabu 25).

“Naye Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa Haruni kuhani, alipoona jambo hilo, akaondoka hapo katikati ya mkutano, akashika fumo mkononi mwake; akamwandama huyo mtu wa Israeli na kuingia ndani ya hema nyuma yake, naye akawachoma wote wawili kwa fumo lake, yule mume wa Israeli na huyo mwanamke kati ya tumbo lake. Basi pigo likazuiwa kwao wana wa Israeli” (Hes. 25:7, 8).

Bila shaka Finehasi alikuwa na mvuto fulani. Wajumbe wengine walikuwa wawakilishi wa makabila tisa na nusu magharibi ya Yordani, kila mmoja akiwa kichwa cha familia ya kikabila (kihalisi, “kichwa cha nyumba ya baba yake”), ndani ya koo za Israeli.

Ujumbe huo unafungua mashitaka ya kufuru na uasi, kwa kanuni rasmi ya kinabii “hivi ndivyo asemavyo.” Tofauti hapa ni kwamba si Bwana anayesema bali ni “mkutano wote wa BWANA” (Yos. 22:16). Wanaanzisha shtaka kwamba Israeli walitenda kosa, usaliti, na uasi. Neno “kosa” ni neno lile lile la Kiebrania ambalo lilitumiwa kufafanua dhambi ya Akani (Yos. 7:1) na laonekana mara kadhaa katika vitabu vitano vya kwanza vya Musa (kwa mfano, Law. 5:15; Law. 6:2; Hes. 5:6, 12). Mifano ya Akani na Baali Peori ni vielelezo: mmoja kwa ajili ya udanganyifu na mwingine kwa ajili ya uasi. Pia yanaonesha hofu ya makabila tisa na nusu kwamba kitendo cha kujenga madhabahu isiyoidhinishwa kitasababisha uasi, ibada ya sanamu, na uasherati, ambayo italeta ghadhabu ya Bwana juu ya taifa zima la Israeli.

Sote tunao uzoefu mbaya kutoka wakati uliopita ambao utajenga jinsi tunavyoshughulikia matukio kama haya katika siku zijazo. Neema ya Mungu inawezaje kusaidia kuhakikisha kwamba majanga ya wakati wetu uliopita hayaamui jinsi tunavyowatendea majirani zetu wakati huu?

Jibu la Upole

Soma Yoshua 22:21–29 ukizingatia Mithali 15:1. Tunaweza kujifunza nini kutokana na jibu la makabila ya mashariki?

Jibu la mshtakiwa, la moja kwa moja na lenye nguvu kama shtaka, linajumuisha kiini cha sura hiyo kimaudhui na kimuundo. Hadi sasa makabila hayo yalikuwa hayajajibu shutuma hizo lakini badala yake walikuwa wamesikiliza tuhuma zilizowakabili kimya kimya. Kwa kuzingatia uzito wa mashtaka, subira yao ni ya kielelezo wanapoonisha maana halisi ya methali hii: “Jawabu la upole hugeuza hasira; bali neno liumizalo huchochea ghadhabu” (*Mit. 15:1*).

Sentensi ya mwanzo ya utetezi ni msururu wa majina ya kiungu yanayohusishwa na Mungu wa Israeli: El, Elohim, Yahweh (*Yos. 22:22*). Inarudiwa mara mbili kwa nguvu inayoongezeka, kwani inakuwa kiapo kizito ili kuondoa mashaka na tuhuma za uongo zinazokaribia kusababisha vita vya wenyewe kwa wenyewe katika Israeli. Wanasadiki kabisa kwamba Mungu anajua na anaelewa kikamilifu hali hiyo, na wanatumaini kwamba wajumbe waliopo watafikia hitimisho hilo hilo. Makabila mawili na nusu pia yanatambua uwajibikaji wao mbele za Bwana kwa kumwita alipize kisasi (*linganisha na Kum. 18:19, 1 Sam. 20:16*) ikiwa kweli ni wenye hatia.

Udhihirisho wa kushangaza unafuata, ambapo kwa upande mmoja unathibitisha msingi wa kubatilika kwa shtaka (madhabahu haiwezi kutumika tu kama mahali pa dhabihu) na, kwa upande mwingine, inafichua hamasa yao ya kweli. Hofu ya kujitenga na Israeli, badala ya ukengeufu, ilikuwa msingi wa kweli wa tendo lao. Kwa hiyo, ujenzi wa madhabahu si ushahidi wa uasi, kama ilivyodhaniwa. Kwa kweli, kinyume chake ndicho kweli: wametenda kwa kumwogopa Bwana, kama vile makabila ya Yordani ya magharibi yalivyofanya. Msingi wa kweli wa umoja wa Israeli si jiografia au kiwango cha kimaumbile cha urithi bali utii wao wa kiroho kwa matakwa ya Bwana.

Hangaiko la kweli la moyo wa makabila ya upande wa magharibi wa mto pia linafichuliwa katika furaha yao ya kweli wakati kutokuwa na hatia kwa makabila ya mashariki kunapothibitishwa. Badala ya kujisikia kushindwa kutokana na mabishano ya ndugu zao, wanaonesha furaha ya kweli kwamba shuku zao hazikukwa sahihi. Vita vya wenyewe kwa wenyewe katika Israeli viliepukwa na umoja wa taifa ukalindwa.

Je, unashughulikiaje tuhuma za uongo? Shiriki baadhi ya kanuni zinazoongoza mtazamo wako. Kwa mwongozo wa kiungu, tazama Zaburi 37:3–6, 34, 37.

Utatuzi wa Mgogoro

Soma Yoshua 22:30–34. Hili tukio lote linatupatiaje utambuzi wa namna ya kutatua mgogoro na njia za kuhakikisha kudumu kwa umoja wa kanisa? (*Linganisha na Zaburi 133; Yohana 17:20–23; 1 Petro 3:8, 9*)

Kisa cha Yoshua 22 kina kanuni kadhaa za mawasiliano zinazoweza kufanya kazi katika uhusiano wa kibinadamu wa kila siku kwenye familia, kanisa na jamii.

1. Mambo yanapoenda vibaya, au yanapoonekana kwenda vibaya, jambo lililo bora kabisa la kufanya ni kuwasiliana badala ya kuzuia mitazamo yetu hadi kusababisha mlipuko. Ni vyema kwa watu wa Mungu kutoonesha kutokujali pale matatizo yapoonekana kuibuka. Kwa kweli, yale makabila yaliyokuwa ng'ambo ya Yordani yangefanya mawasiliano juu ya azma yao ya kujenga madhabahu, hoja hiyo yote ingekuwa imepukwa.
2. Hata kama mtu amesadiki kabisa juu ya maoni yake, usikurupukie kuhitimisha kwa haraka. Makabila ya magharibi yaliharakisha sana kuamini uyumi uliowafikia masikioni mwao na hivyo kufanya hitimisho lisilo na ukweli kwamba makabila ya Mashariki mwa Yordani yalikuwa yameasi tayari.
3. Zungumzia matatizo ya kweli au yale yanayoonekana kuwa matatizo kabla ya kutekeleza uamuzi wako.
4. Uwe tayari kujitoa kafara ili kufikia umoja. Makabila ya magharibi mwa Yordani yalikuwa tayari kuachia sehemu ya mgao wao ili kuyaptia nafasi yale makabila mengine, ikiwa kuwa upande wa pili wa Yordani kulikuwa ndiyo sababu ya hali yao iliyosadikiwa kuwa ni uasi.
5. Unaposhitakiwa, kwa uongo au kwa usahihi, hebu toa jibu la upole litakalogeuzia mbali hasira. Kamwe kujibu shtaka kwa shtaka hakutafikisha wahusika kwenye amani. Jaribu kuelewa kabla ya kujaribu kueleweka.
6. Shangilia na kumbariki Mungu pale amani inapokuwa imerejeshwa. Inapendeza sana kuona kwamba kusanyiko kuu la Waisraeli lilidhihirisha furaha ya kweli walipojua juu ya sababu halisi ya makabila yale mawili na nusu. Hawakuwa na kiburi sana na uamuzi wao kiasi cha kutokiri kuwa hawakuwa sahihi katika kuufanya.

Kama makabila ya Mashariki mwa Yordani yangukuwa yameasi, watu wa Israeli wangetumia masharti ya agano. Umoja hauwezi kamwe kuwa hoja ya kupunguza ukweli au kuacha kanuni za kibiblia. Hata hivyo, nidhamu ya kanisa inapaswa kuwa hatua ya mwisho (na si ya kwanza), baada ya juhudi za upatanisho na msaada wa kichungaji kulingana na Neno la Mungu kushindikana. Makanisa yetu yangukuwa tofauti kiasi gani kama kanuni hizi rahisi zingetumika kwa uaminifu!

Jifunze Zaidi:

Soma Ellen G. White, "Kugawanywa kwa Kanaani," uk. 152–164 kwenye *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*.

"Wakati ambapo kwa upande mmoja ni kweli kwamba uzembe katika kushughulikia dhambi unapaswa kuepukwa, vilevile ni muhimu kwa upande mwingine kuepuka hukumu kali na shuku au shutuma zisizo na msingi...

"Hekima iliyooneshwa na Wareubeni na wenzi wao unastahili kuigwa. Wakati ambapo kwa bidii walitaka kuinua njia ya dini ya kweli, waleleweka vibaya na kukosolewa vikali; lakini bado hawakuonesha hasira. Walisikiliza kwa uungwana na subira mashitaka yale ya ndugu zao kabla hawajaanza kutoa utetezi wao, na kisha wakaeleza kikamilifu nia yao na kudhihirisha kutokuwa na hatia kwao. Hivyo shida iliyotishia matokeo mazito kiasi kile ilimalizwa kirafiki.

"Hata katika kupewa shutuma ya uongo wale walio upande wa haki wanaweza kuwa watulivu na wenye busara. Mungu anawatambua wale wote ambao wanaeleweka vibaya na kutafsiriwa vibaya na wanadamu, na tunaweza kuacha mikononi mwake kesi yetu. Kwa hakika atathibitisha njia za wale wanaoweza tumaini lao kwake kama alivyotafuta kosa la Akani. Wale ambao wanasukumwa na roho ya Kristo watakuwa na upendo ule wenye kuvumilia na wenye wema.

"Ni mapenzi ya Mungu kwamba muunganiko na upendo wa kindugu upate kuwepo miongoni mwa watu Wake. Ombi la Kristo mara tu kabla ya kusulubiwa kwake lilikuwa kwamba wanafunzi wake wapate kuwa na umoja kama yeye alivyo na umoja na Baba, ili ulimwengu upate kusadiki kuwa Mungu alimtuma. Ombi hili lenye kuvutia sana na la ajabu linakwenda mbali katika vizazi hata kufika katika siku zetu; kwa kuwa maneno yake yalikuwa, "Wala si hao tu ninaowaombea; lakini na wale watakaoniamini kwa sababu ya neno lao." Yohana 17:20. Wakati ambapo hatutakiwi kutoa mhanga hata kanuni moja ya ukweli, inapaswa kuwa ni kusudi letu la daima kufikia hali hii ya umoja." – Ellen G. White, *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*, uk. 163, 164.

Maswali ya Kujadili:

1 Ni kwa namna gani shauri la Paulo la "kila mtu na amhesabu mwenziwe kuwa bora kuliko nafsi yake" (*Flp. 2:3*) linaweza kutusaidia kuepuka kuwafikiria mabaya kaka na dada zetu?

2 Kwa nini mara nyingi tunaitikia hali fulani kwa namna inayopita kiasi kwa sababu ya kushindwa au makosa yetu ya wakati uliopita? Tunawezaje kuepuka mwelekeo huo?

3 Jadili umuhimu wa kusikiliza maoni ya wengine. Je, tunawezaje kukua utamaduni wa kusikiliza katika kanisa letu? (*Linganisha na Yakobo 1:19*.)

4 Tunaishi katika jamii ambayo mahitaji ya maisha yetu ya kitaaluma, majukumu ya familia, ahadi zinazohusiana na kanisa, na majukumu mengine yanaweza kuonekana kuwa makubwa. Je, kanuni ya kufanya kila kitu kama kwa Bwana inasaidiaje si tu kutufanya tuwajibike zaidi bali pia kutuletea amani moyoni?